

Welkom!

(Burge)meesterlijk besturen: de essentie van het burgemeesterschap

vvsg

AGENTSCHAP
BINNENLANDS
BESTUUR

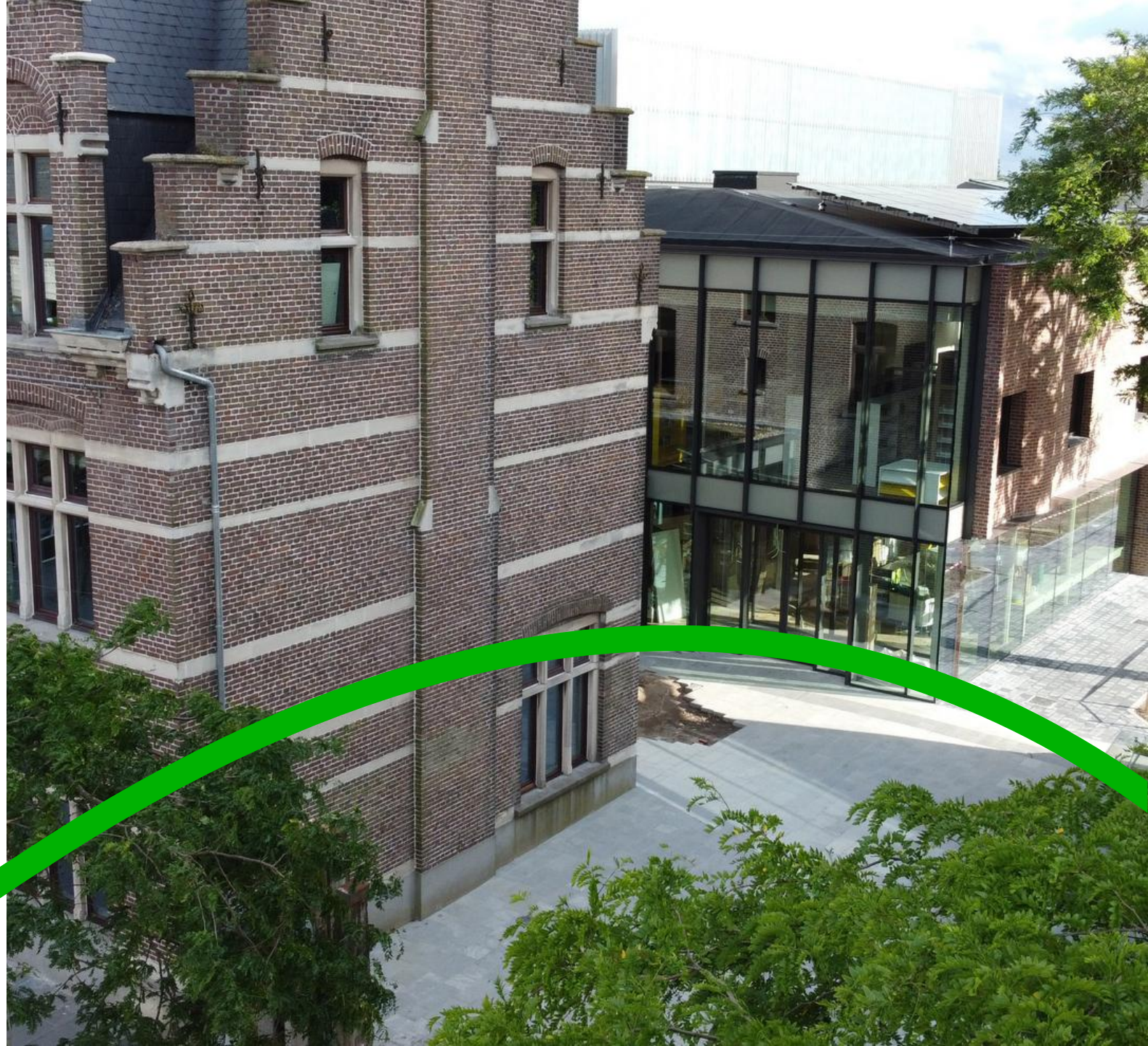

Burgemeestersopleiding

De burgemeester binnen de dienst burgerzaken

BURGERZAKEN
VLAANDEREN VZW

VVsg

1. De burgemeester als ambtenaar van de burgerlijke stand

- Wat zijn je bevoegdheden?
- Wat zijn onverenigbaarheden?
- Wat als je verhinderd bent?
- Welke taken kan je wel/niet delegeren aan je dienst burgerzaken?
- Wat als je je taken niet correct uitvoert?

2. De burgemeester en zijn taken in het kader van bevolking

Deel 1

De burgemeester als ambtenaar van de burgerlijke stand

burgemeester als ambtenaar burgerlijke stand

In artikel 164 Grondwet is...

... Slechts 1 taak van de gemeente gedefinieerd:

‘Het opmaken van de akten van de burgerlijke stand en het bijhouden van de registers’

Burgemeester als ambtenaar burgerlijke stand

Wat zijn die bevoegdheden in kader van de burgerlijke stand dan precies?

- Verder vastgelegd bij wet: art. 7, 2de lid oud BW – een federale bevoegdheid
- ***De burgemeester, of een hiertoe door het college aangeduide schepen***, vervult de taak van ambtenaar van de burgerlijke stand. Hij zorgt in het bijzonder voor het nauwkeurig naleven van alle bepalingen in verband met de akten van de burgerlijke stand.

Burgemeester als ambtenaar burgerlijke stand

Wat zijn die bevoegdheden in kader van de burgerlijke stand dan precies?

- De ambtenaar burgerlijke stand: zorgen dat alle bepalingen i.v.m. de akten burgerlijke stand nauwkeurig worden nageleefd
- Het beheer van de burgerlijke stand is een taak voor het college! (Artikel 7, eerste lid oud BW)
- Zeer ruim!

Burgemeester als ambtenaar burgerlijke stand

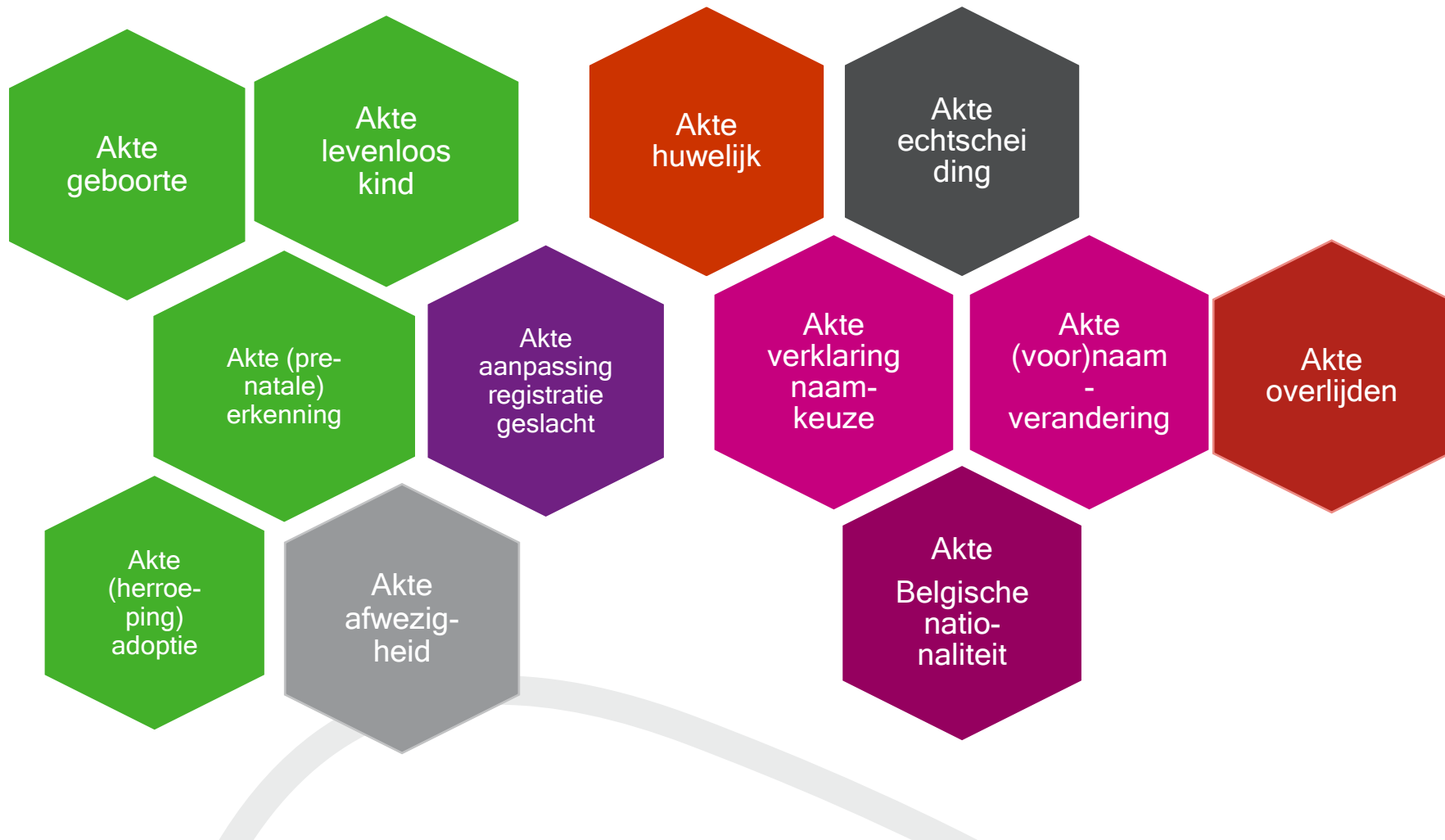
Concreet

De specifieke taken van de ABS staan opgelijst in artikel 9 oud BW

- Alle taken inzake opmaken akten burgerlijke stand
- Ook het afleveren van afschriften en uittreksels van deze akten
- Opnieuw zeer ruim!

Burgemeester als ambtenaar burgerlijke stand

Over welke akten gaat het?

Burgemeester als ambtenaar burgerlijke stand

Grote verantwoordelijkheid om de staat van personen vast te leggen

Recordaantal naamsveranderingen en geslachtswijzigingen in 2023

2023 was een recordjaar op vlak van naamsveranderingen en geslachtswijzigingen in ons land. Dat blijkt uit cijfers van de federale overheidsdienst Justitie en gegevens van de databank voor de burgerlijke stand. Vorig jaar hebben 1.152 mensen in België hun familienaam veranderd en 5.762 lieten hun voornaam wijzigen. 663 mensen hebben dan weer hun geslacht laten wijzigen op officiële documenten. Ook dat is een record.

Belgia
zo 14 jan 2024 08:21

VIER VRAGEN **VERANDEREN VAN VOORNAAM WORDT VEEL GEMAKKELIJKER**

Van Eline naar Lien in een vingerknip

Van voornaam veranderen, wordt sneller en eenvoudiger. Voortaan kun je aan het gemeenteloket in enkele dagen van Lotte naar Lut. Of omgekeerd.

Sinds 1 augustus kun je een naamswijziging aanvragen bij een ambtenaar van de burgerlijke stand in je gemeente. © getty images

Waarom doen steeds meer Vlamingen beroep op een buitenlandse draagmoeder? En wat gebeurt er als de ambtenaar je niet wil erkennen als ouder van het kind?

Glenn Martens (31), [die dit weekend trots zijn tweeling voorstelde](#), deed beroep op een buitenlandse draagmoeder. Waarom eigenlijk? Ook in ons land mogen draagmoeders een kindje voor iemand anders ter wereld brengen. Wat is dan het probleem in België? Professor familierecht en advocaat Frederik Swennen (UA Antwerpen) beantwoordt de acht belangrijkste vragen.

Lieve Van Bastelaere 19-06-23, 19:26 Laatste update: 19-06-23, 19:57

18 Antwerpse kinderen van Palestijnse ouders verliezen Belgische nationaliteit

ANTWERPEN "Ofwel nemen we zoals vroeger het standpunt in van 'pak ze maar op en voer ze af' ofwel zijn we dapper." Met deze verwijzing naar de jodenrazzia's tijdens de Tweede Wereldoorlog klaagt Mie Branders (PVDA) aan dat Antwerps schepen Nabilla Ait Daoud (N-VA) geen standpunt wil innemen over het intrekken van de Belgische nationaliteit van kinderen van Palestijnse ouders die in Antwerpen geboren zijn. Dienst Vreemdelingenzaken vraagt intrekking van de nationaliteit van 18 kinderen.

Misschien de belangrijkste akte voor de ABS: de huwelijksakte

- De huwelijksakte ondertekenen na het voltrekken van het huwelijk is een belangrijke taak van de ABS
- **De ondertekening kan je niet machtigen aan een personeelslid!**
 - Artikel 9, tweede lid verbiedt dit uitdrukkelijk
 - Anders is er geen rechtsgeldig huwelijk

Tijdens het huwelijk...

- ... moet de ABS de sjerp dragen als uiting van het openbaar ambt.
- ... moet de ABS / beambte de artikelen uit het oud BW rond de wederzijdse rechten en verplichtingen voorlezen: een samenvatting van de 4 belangrijkste artikelen volstaat (Artt. 213, 214, 220 en 221 BW)
- ... moet de ABS aan elk van de partners afzonderlijk vragen of zij elkaar aannemen tot echtgeno(o)t(e), waarop duidelijk een ja-woord moet volgen.

Burgemeester als ambtenaar burgerlijke stand

Tijdens het huwelijk...

... is het aangeraden dat de ABS zo snel mogelijk een huwelijksakte opmaakt in de databank akten burgerlijke stand (DABS) en deze ondertekent.

- **Tip:** neem een laptop met kaartlezer mee in de trouwzaal
- In de praktijk dikwijls op maandag na het weekend

Burgemeester als ambtenaar burgerlijke stand

Koppel uit [REDACTED] ontdekt na 1 maand dat huwelijk niet geregistreerd is: "Intussen in orde gebracht"

Een maand nadat ze voor de wet getrouwd zijn, heeft een koppel uit [REDACTED] ontdekt dat dat huwelijk nergens geregistreerd stond. Na een huwelijk moeten de bevoegde schepen en een ambtenaar het huwelijk registreren in het rijksregister, maar dat was niet gebeurd. "Er is inderdaad een fout gebeurd, maar intussen hebben we alles in orde gebracht", zegt schepen [REDACTED]

"Er is inderdaad een fout gebeurd", geeft [REDACTED] toe. "Bij het inzegenen van het huwelijk worden fysiek handtekeningen gezet op papier, maar daarna moet het huwelijk nog geregistreerd worden in het rijksregister. Dat gebeurt met de elektronische handtekeningen van de aanwezige ambtenaar en schepen die het huwelijk heeft voltrokken."

Burgemeester als ambtenaar burgerlijke stand

Onverenigbaarheden: artikel 12 oud BW

Als ABS mag je geen akte opmaken van:

- Jezelf
- Je echtgenoot / echtgenote
- Je wettelijk samenwonende partner
- Je bloedverwanten in opgaande en nederdalende lijn (kind, kleinkind, ouders, grootouders)
- Je bloedverwanten in de zijlijn tot de tweede graad (broer, zus)

→ Verklaar je in deze gevallen verhinderd zodat de eerste schepen als vervangende ABS de akte kan opmaken.

Burgemeester als ambtenaar burgerlijke stand

Verhinderings ABS: artikel 7 tweede lid oud BW

- Andere regels dan regels van verhindering uit Decreet Lokaal Bestuur
- Verhinderd?
 - Laat je vervangen door je eerste schepen!
 - Kan de eerste schepen niet? Deze verklaart zich ook verhinderd!
 - Vervanging door tweede schepen
 - Cascade!
 - Pas wanneer het volledige college verhinderd is, wordt gekeken naar raadsleden (volgorde op basis van anciënniteit).

Burgemeester als ambtenaar burgerlijke stand

Verhinderings ABS: artikel 7 tweede lid oud BW

In de praktijk valt dat al eens voor!

- Je bent ziek of op verlof en er staat komende zaterdag een huwelijk ingepland
- Je broer/zus/ouder/grootouder/kind/kleinkind huwt bij jou in de gemeente dus jij kan de akte niet opmaken
 - De eerste schepen voltrekt het huwelijk en maakt de huwelijksakte op.
 - Deze is dan van rechtswege de ambtenaar van de burgerlijke stand.
 - Geen specifieke delegatie van bevoegdheden nodig hier

Burgemeester als ambtenaar burgerlijke stand

Verhindering ABS vroeger

10- Van Ostaen 118
Akte van Huwelijk
N^o
hij : te Ekeren
zij : Heirbaan 118

Op tien mei ----- duizend negenhonderd
vierenzeventig, te 10,00 uur, ondergetekende, -----
-----, Schepen -----
----- van de gemeente Burcht,
provincie Antwerpen, vervangend de -----
Ambtenaar van de Burgerlijke Stand en de oudere Schepen beiden door
ambtsbezigheden belet -----
na de formaliteiten te hebben vervuld voorgeschreven door de artikelen 70, 74, 75 -----

10- Van Ostaen 118
Akte van Huwelijk
N^o
hij : te Ekeren
zij : Heirbaan 118

Op tien mei ----- duizend negenhonderd
vierenzeventig, te 10,00 uur, ondergetekende, -----
-----, Schepen -----
----- van de gemeente Burcht,
provincie Antwerpen, vervangend de -----
Ambtenaar van de Burgerlijke Stand en de oudere Schepen beiden door
ambtsbezigheden belet -----
na de formaliteiten te hebben vervuld voorgeschreven door de artikelen 70, 74, 75 -----
van het burgerlijk wetboek en door artikel 99 van de dienstplichtwet
na afzonderlijk de verklaring van de partijen te hebben ontvangen elkaar voor man en vrouw
te willen nemen, heeft, in naam der wet, uitgesproken dat door het huwelijk, ten gemeentehuize
in het openbaar voltrokken, verbonden zijn, na afkondiging gedaan, zonder verzet, te Burcht
op zondag vierentwintig maart jongstleden en te Ekeren, provincie Antwerpen, op zondag eenendertig maart jongstleden,
----- fabrieksarbeider, op -----
te -----, provincie Antwerpen, geboren, te ----- gehuisvest,
ongehuwde meerderjarige zoon van -----
-----, metserdiender, ----- jaar oud en van -----
-----, zonder beroep, ----- jaar oud, beiden te Ekeren gehuisvest, enerzijds; ----- En
----- inpakster, op -----
----- te Zwijndrecht, provincie Antwerpen, geboren, te Burcht gehuisvest, ongetrouwde meerderjarige
dochter van -----, --
overleden en van -----, zonder beroep, --
----- jaar oud, te Burcht gehuisvest, anderszijds; --
Gemelde echtgenoten hebben ons verklaard dat hun huwelijkskontraakt
verleden op ----- jongstleden -- voor notaris -----
Waarvan akte dadelijk in dubbel opgemaakt in tegenwoordigheid van de daartoe aangezochte getuigen : -----
-----, fabriekswerker, ----- jaar oud, --
broeder van de bruidegom, wonende te ----- en van -----
-----, zonder beroep, ----- jaar oud, --
zuster van de bruid, wonende te ----- Na voorlezing van deze akte hebben de comparanten eveneens getekend. --

Burgemeester als ambtenaar burgerlijke stand

Algemene machtiging door ABS: artikel 9, tweede lid oud BW

Bepaalde taken kan je delegeren aan je dienst burgerzaken

- Anders dan bij verhindering: daar gaan de bevoegdheden over op eerste schepen,...
- Delegatie: beambten van dienst burgerzaken ondertekenen in naam en voor rekening van jou als ABS, maar jij blijft ABS!
 - Bij ondertekening door beambte moet er steeds melding gemaakt worden van die machtiging
 - Eindverantwoordelijkheid blijft dus bij jou liggen

Burgemeester als ambtenaar burgerlijke stand

Algemene machtiging door ABS: artikel 9, tweede lid oud BW
Deze taken kan je NIET delegeren:

- Opmaken van de huwelijksakte
 - Moet steeds door de ABS ondertekend worden!
- Opmaken van een akte van nietigverklaring
 - Wanneer er bij de opmaak van een akte een fout wordt gemaakt
 - Voorbeeld: aanvraag tot andere voornaam
 - Beambte verandert ten onrechte de familienaam, niet de voornaam
 - **Femke Vandaele wordt Femke Fem**
 - De akte van nietigverklaring, die de akte van familienaamsverandering vernietigt, moet ondertekend worden door de ABS zelf

Burgemeester als ambtenaar burgerlijke stand

Algemene machtiging door ABS: artikel 9, tweede lid oud BW
Deze taken kan je WEL delegeren:

- Alle taken rond de akten van de burgerlijke stand, andere dan huwelijksakte en akte nietigverklaring
 - Opmaak geboorteakte, erkenningsakte, adoptieakte, akte van (voor)naamsverandering, akte aanpassing registratie geslacht, akte nationaliteit, akte van overlijden...
 - Nemen van beslissingen in kader van die akten
- Afleveren van uittreksels en afschriften van die akten burgerlijke stand
 - Aan persoon zelf of derden

Burgemeester als ambtenaar burgerlijke stand

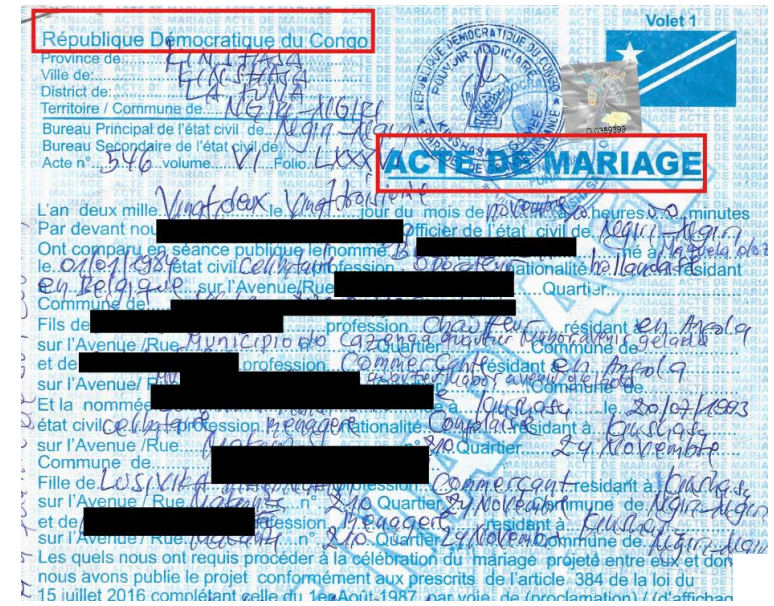
- Schijnrelaties onderzoeken
- Erkennen buitenlandse akten burgerlijke stand
- Gerechtelijke beslissingen over de staat van personen

➔ Tip: onderteken negatieve beslissingen toch altijd zelf als ABS!

Gerecht

Verblijfsbaby's vervangen schijnhuwelijk

“Met dank aan waakzame leperse stadsdiensten”: Pakistaanse ex-minister riskeert zeven jaar cel voor organisatie tientallen schijnhuwelijken

Burgemeester als ambtenaar burgerlijke stand

Machtiging door ABS op basis van andere bepalingen uit wetgeving:

- **Overlijden**
 - Afleveren van toelatingen tot begraving en crematie
 - Aanstellen van een beëdigd arts om de doodsoorzaken na te gaan
 - ➔ Taak voor ABS én mogelijkheid tot delegatie in artikel 15 bis, §2 Decreet op begraafplaatsen en lijkbezorging
- **Afleveren van uittreksels of getuigschriften uit het bevolkingsregister**
 - ➔ Taak voor ABS én mogelijkheid tot delegatie in artikel 4 KB 16 juli 1992 betreffende het verkrijgen van informatie uit de bevolkingsregisters en uit het vreemdelingenregister en 126 NGW

Burgemeester als ambtenaar burgerlijke stand

Machtiging door ABS: hoe delegeer je je taken?

- Door het opstellen van een machtigingsbesluit
- **Schriftelijk**
- Kan voor 1 of meer beambten
- **Bijzonder:** de beambten die gemachtigd worden moeten opgenomen worden met naam en voornaam
 - Algemeen machtigen aan 'de dienst burgerzaken' kan niet!
- Wetsartikel op basis waarvan gemachtigd wordt, wordt opgenomen
 - Overzicht rechtsgronden (website Burgerzaken Vlaanderen vzw)

Burgemeester als ambtenaar burgerlijke stand

Besluit van de burgemeester/ambtenaar burgerlijke stand houdende machtiging XXXX

(Aangeven met een titel over welke machtiging het gaat bv. bevolkingsadministratie, burgerlijke stand, strafregister, ...)¹

De burgemeester/ambtenaar burgerlijke stand,

Gelet op XXXX *(Aangeven welke rechtsgrond(en) er zal/zullen worden gebruikt voor het toekennen van de machtiging. Deze kan je uit de bijgevoegde tabel halen.)*

Motivering *(Eventuele extra motiveringen toevoegen)*

Om de goede werking van de openbare dienst te verzekeren en tijdig de administratieve documenten op te maken en af te leveren;

Overwegende dat het niet altijd mogelijk is elk administratief document eigenhandig te ondertekenen;

Beslissing

Beslist

Artikel 1. om aan XXX *(Aangeven aan welke medewerkers machtiging wordt verleend (naam, voornaam, functieomschrijving) van de dienst XXX (Aangegeven om welke dienst/afdeling/directie het gaat) de machtiging te verlenen om in naam van de burgemeester/ambtenaar burgerlijke stand XXX (Het gevolg aangeven zoals in de bijgevoegde tabel opgenomen: bv. het afleveren van uittreksels uit het strafregister)*

Artikel 2. De beambten van het gemeentebestuur moeten op voornoemd document boven de handtekening melding maken van deze machtiging op basis van welk artikel ze de machtiging hebben verkregen.

Plaats, Datum

Naam burgemeester/ambtenaar burgerlijke stand
Burgemeester/Ambtenaar van de burgerlijke stand

Naam algemeen directeur
Algemeen Directeur

Burgemeester als ambtenaar burgerlijke stand

Wat als je als ABS je taken niet correct uitvoert? Artikel 36 oud BW en de aansprakelijkheid

ABS is verantwoordelijk voor de akten van de burgerlijke stand die hij opmaakt, verbetert, wijzigt, ambtshalve nietig verklaart!

- Twijfel? Advies vragen aan Procureur des Konings
- Fouten meld je aan Procureur des Konings die onderzoekt en eventueel vervolgt

Aansprakelijkheid blijft ook al heb je taken gedelegeerd

- Machtiging ontslaat je als ABS niet van je verantwoordelijkheid om goede werking van dienst op te volgen!
- ABS kan aansprakelijk gesteld worden voor akten die beaamhte ondertekende

Deel 2

De burgemeester en zijn taken in het kader van bevolking

Burgemeester en taken in kader van bevolking

Naast je taken als ambtenaar burgerlijke stand, heb je ook nog taken binnen de dienst burgerzaken die je uitoefent als burgemeester.

Burgemeester en taken in kader van bevolking

Taken burgemeester in het kader van burgerzaken –
Taken op basis van artikel 126 NGW die je kan delegeren

Het legaliseren van handtekeningen

= controleren of de te legaliseren handtekening overeenstemt met die van de persoon van wie de identiteit wordt vastgesteld

Het voor eensluidend verklaren van afschriften van stukken

= bevestigen dat de kopie gelijk is aan het originele document (zelfde waarde)

- Enkel indien geen legalisatie moet gebeuren door de FOD BUZA

Andere taken die de burgemeester kan delegeren

- Het afleveren van bijlagen betreffende de vreemdelingenwetgeving
- Het afleveren van voorlopige rijbewijzen en internationale rijbewijzen
- Het afleveren van attesten (verklaringen op eer) betreffende de verkiezingen (volmachten)
- Het bijwonen van kistingen
- Het afleveren van uittreksels uit het strafregister
- Het opstellen van akte van verwaarlozing concessie begraafplaats
- Het opstellen van akte hernieuwing concessie begraafplaats

Machtiging door burgemeester: hoe delegeer je je taken?

- Door het opstellen van een machtigingsbesluit o.b.v. artikel 126 NGW
- **Schriftelijk**
- Kan voor 1 of meer beambten
- **Bijzonder:** de beambten die gemachtigd worden moeten opgenomen worden met naam en voornaam
 - Algemeen machtigen aan 'de dienst burgerzaken' kan niet!
- Wetsartikel op basis waarvan gemachtigd wordt, wordt opgenomen
 - Overzicht rechtsgronden (website Burgerzaken Vlaanderen vzw)

Burgemeester en taken in kader van bevolking

Wees op je hoede van met welk hoedje je beslissingen neemt en ondertekent!

Beslissingen, akten, taken die tot je bevoegdheid als ABS horen?

➤ **Nooit ondertekenen als burgemeester!**

Voorbeeld

- **Een brief tot uitstel van huwelijk ondertekenen als burgemeester**
 - Foutief, geen bevoegdheid als burgemeester maar als ABS om huwelijk uit te stellen
 - Geen rechtsgeldige beslissing, vernietiging in rechtbank

Burgemeester en taken in kader van bevolking

Maar probeer er ook van te genieten!

Burgemeester Dis Van Berckelaer (Iedereen Borsbeek) voltrok het huwelijk.
Foto: Wim Van Ingelgem

Bijzonder huwelijk tussen 2 tuinkabouters in Borsbeek: "Het begon eigenlijk als een grap"

Een wel erg uniek huwelijk stond vandaag op de agenda in Borsbeek, want 2 tuinkabouters zijn er in het huwelijksbootje gestapt. "Het is begonnen als een grap om onze kabouter Jean-Jacques te laten trouwen, maar nu staan we er echt", klinkt het bij de initiatiefnemer.

VVSG

Vereniging van
Vlaamse Steden
en Gemeenten

BURGERZAKEN
VLAANDEREN vzw

Lotte Van Liefde
Stafmedewerker Burgerzaken
VVSG en Burgerzaken Vlaanderen vzw

- info@vvsg.be
- vragen@burgerzaken.vlaanderen
- lotte.vanliefde@vvsg.be